

Издази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну е. 6, за по године е. 3,
за четврт године еор. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину е. 6, за по год.
е. 3, за четврт године е.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
е. 7 за друге земље е. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕЋЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Београд.
Дописивање се уредништ-
ву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме више.

Телеграми.

Из књажевског главног стана.
(Службено).

17. о. м. била је у Москви велика светковина народна и црковна у славу побједа црногорскије хероја и преласка руске војске преко Дунава на срећу свијех Славена. Аксаков, Черњајев, Батиншков и Попов у име свијех брзојавили су о томе нашем витешком Књазу и усхићено поздравили јуначку борбу Црногораца.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:

БУКАРЕШТ, 20. Јунија: У Буварешту развио се глас да су Руси ушли у Триву. Из Петрограда јављају званично, да је мост код Зимнице 20. о. м. довршен, и да се наставља прелаз без икаквог отпора. Хајманова колона заузела Миледуж (На сред пута међу Карсом и Ерзерумом). Комаров је 16. о. м. сузбио 3000 Турака код Арданича, и пошто им је отео шаторе и тајин, вратио се затијем у Ардахан.

ЦАРИГРАД, 21. Јунија: Министар војени Редиф пошао је у Шумлу. Турци околу Зевиса узеше офензиву и побојше пут Карса. Руска војска пошао у Бијелу, бјеше потиснута од Турака, који су заузели Бијелу. Из Лондона јављају, да је кренула флота из средиземног мора пут Бесике. Морнариштво увјерава, да ће се флота појачати.

КРАГУЈЕВАЦ, 21. Јунија: Скупштина пзбрала Миту Јовановића за председника. Влада располаже са јаком већином. Књаз отвара скупштину и у пријестолном говору спомиње напоре Србије да испуни своје народно посланство, и сад очекује с повјерењем плодове од проливане крви за источне Хришћане, за интересе човјечанства и за будућност Србије. Сад се наводи судбина тих Хришћана у снажнијим рукама. Затим говори Књаз о својој путу, који имаће цијел да поднесе Цару благодарност за голему протекцију, даровану Србији. Цар га је благонаклоно примио увјеравајући га, да ће народ српски бити и одсад предмет његове очинске бриге. Књаз свјетлује затијем скупштину да буде опрезна, почев би у садањем одлучном времену могао помјерени правца, или сама неразумиљена одлука компромитовати лијепе изгледе, који се отварају Србији.

Цетиње, 22. Јунија.

Нама није ништа необично, што страни непријатељски нам листови до небеса уздижу побједу турске и долазе у помаму због тобожње пропасти Црне Горе. Колико нам је до тога стало, показали смо већ тијем, што се нијесмо хћели никад освртати на њихова измишљања и манита приклапања, нити смо нашла за вриједно побити их. Њих ће најмоћније побити коначни резултати, које можемо тијем равнодушније очекивати, што Црна Гора тако исто добро зна, колико туркофилска лагања врједје и њој шкоде, као што и сама Турска зна, да јој то ни пробијене паре некористи.

Но по приватнијем вјестима и телеграмима као и по расположењу нашијех новина некијех, видимо, да и у нашем народу влада неизвјесност и појављује се нека зебња.

Ту смо већ дужни дати истинита обавјештења, које ће свакога умирити, а то ћемо учинети кратвијем, али сасвијем јаснијем погледом на досадањи наш рат.

Прије свега исповједамо, да је Црна Гора мислила, да Турска неће моћи велику силу на њу кренути, предпостављајући, да јој треба највећи дио исте против Русије, да јој треба стражарити и на Србију, и ако је ова мир учинела и да јој треба војске и за друге провинције, за које се мора бојати, да ће ушљед овога великог рата, такођер букнути. То је био узрок да Црна Гора није одмах по обновљењу рата наставила своје операције, чинећи нужне спреме, нарочито у артиљерији.

Међутијем Турска је прикупила неочекивану силу са сваке стране нарочито са границе српске, и ударила на Црну Гору са три стране а на шест мјеста: Сулејман-паша са 30,000 од Мостара на Крстац и Пиву, Мехмед-али-паша са 15,000 од Берана преко Васојевића у три правца, Али-Сајиб-паша са 12,000 од Служа сад на Мартиниће, сад на Расину Главицу. Очевидно је, колика је овђе надмоћност турска према нашој снази, па и преко овога једнако је придоланило турске војске у Спуж, тако да Сајиб-пашина војска данас има 15,000 и ако је до сад преко 4000 изгубио. Дакле морала се и војска црногорска на троје подијелити, а војска, која је била на Крстацу, морала је сувише још и Пиву чувати.

Без ове појеле није могло бити и ако је очевидно било, да се њоме за први мах опет немогу постићи резултати, који би се жељели. Да је на примјер сва војска црногорска изишла на сусрет Сулејман-паше, друге двије војске турске продрле би без отпора и дошле нашој за леђа. Војсководство црногорско добро је познало и оцјенило стање ствари и с тога је узело једну одлуку, по којој је досад досљедно и успјешно радило. А та је одлука: 1., да једно одјељење црногорско сузбије или бар уздржи војску Мехмед-Али-пашину; 2., да друго одјељење војске држи Сајиб-пашу при Спужу; 3., да треће одјељење војске дочека Сулејман-пашу на Крстацу, и пошто се сазнало да ова војска турска иде да се састави са оном код Спужа, а виђело се да Дуга неможе држати против толике надмоћности непријатељске и због многијех и јакијех утврђења у њој, то да ово одјељење црногорско прати Сулејманову војску бојем непрестано, како би ју што више ослабило прије спојења са Сајиб-пашиним војском. Ова је одлука имала ту цијел, прво, да спријечи сједињење цијеле турске војске, друго, да Сулејман-пашина и Сајиб-пашина војска, и кад се састави, буде добро ослабљена, како би по томе војска црногорска, доста сачувана, а уједно спојена, у стању била одлучну битку учинети, пак, ако Бог да, Турке повратити одкуд су и дошли, и онда поћи оној цијели, за коју је поведен рат. Пошто је већ наврела оволика сила, земљиште црногорско свакојако је најзгодније за

такву битку, и то несамом с тога, што се ту удвостручава снага црногорске војске, него што има и сваку потребу на руку, које се, удаљена од границе, у знотној мјери лишава.

И војска црногорска извршила је овај први задатак свој у овоме рату јунаштвом, које ће се вазда славити и са успјехом, којим можемо задовољни бити.

Мало одјељење црногорске војске дочекало је силу турску од 15,000 под Мехмед-Али-пашом, и одржало над њим двије побједо. У последњој битци код манастира Мораче турска је војска са свијем разбивена била и повукла се чак више Колашина, **ће и данас стоји**. Друго, врло мало јаче, одјељење црногорске војске у Врдима, имало је три битке са Али-Сајиб-пашиним и сваки пут одржало најјачије побједо. Турака је у те три битке погинуло преко 4000. Ова је војска турска тако сломивена и устрашена била, да није смјела изићи на сусрет Сулејман-паше, који се у Острошком пролазу на највећијем мукама за пунијех девет дана налазио.

Главна црногорска војска, која је стајала на Крстацу, дочекала је највећу силу турску, 30,000 добре војске под заповједништвом мушира Сулејман-паше, но због тога што је једна половина морала чувати Пиву, друга половина није могла одољети толикој сили турској на Крсту. Али се побила ипак тако јуначки, да Црногорци незнају жешће и крвавије битке. Истина, и Црногорци су изгубили у њој до 600 мртвијех и рањенијех, али Турака је пало преко 3000. Осим овога био је у Дуги бој још и на Пресејки, а по томе су Црногорци без боја напустили Турке све до Планинице. Ту су Црногорци опет дочекали Турке и у непрекидном најжешћем боју одржали су их ту девет дана на простору само од четири сата од Острога до Спужа. Црногорска војска имала је ту мало губитка, јер је држала увјек најбоље позиције, а Турке је стао овај пролаз до 6000 људи. На какве су муке Турци били, види се и по томе, што су наши војници и други и трећи дан више стотина рањенијех и живијех Турака налазили. Ђе су се од умора и страха по кршевима позабијали. У каквоме је стању најпослије доспјела турска војска под Спуж, показује најбоље то, што је скоро сва по ноћи одмах прешла под Подгорицу, ђе до овога часа једнако лежи и никуда се немиће. Да није била гоњена, него да је она гонила војску црногорску, она сигурно неби стала почивати на Лаворивама, него би је пратила „право на Цетиње“, и да није била поражена на овоме пролазу, зар неби она главни друм (лијеву обалу Зете), којим је прошла и који држа у свези Никшић и Спуж, задржала у својим рукама. Међутијем данас нема ниједног мртвог Турчина на црногорском земљишту, шта више, напустили су Турци и саме оне двије позиције, које су код Спужа држали.

То је оно резултат досадањег ратовања. Мехмед-Али-паша није могао допријети до главне војске турске, а Сулејманова и Сајибова војска и ако се саставила, саставила се са губитцима, које они нијесу никак оче-

кивали. Но сад је састављена и наша војска. Турцима истина придолана нова војска, дошло је већ неколико табора низама и неколико хиљада Арбанаса, ма ипак порази, које је претријела, показале на њој осјетљиво своје посљедице. Наша војска међутијем стоји у најбољем духу, јер је одушевљена досадањим побједама, а с друге стране нити се обманјавала, нити је била обманјивана цијелу досадање борбе.

Сад настаје други период овога рата.

Ми нећемо претјенати догађаје, јер је немогућно основно о томе говорити. Толико смјемо рећи, да црногорска војска има сада једини задатак, да непријатеља сломи, што прије, као што смо већ казали, није у та њу била због тога, што је непријатељ са много јачом снагом на више мјеста напао, те се према томе и она морала подијелити и тијем себе ослабити. Успје ли у томе црногорска војска, било на граници или далеко у њој, било у првој битци или у другој којој, разумије се, да она више неће дати стати непријатељу и да ће ћеријући га ићи за оном цијелу, коју има у овоме рату.

Из свега овога мислимо, да ће бити свакоме јасно садање стање ствари. Мислимо, да ће наш свијет бити умјерен сада и да ће спокојно очекивати даље догађаје.

Нека сваки зна, да у Црној Гори и војсци црногорској нема никакве ни спомена о каквој зебњи или опасности, о којима су неистините гласове непријатељски листови проијели. И нека сваки буде увјерен, да је Црна Гора и данас у пуној снази својој, да свој положај несмотрат несамом опаснијем, него ни ослабљенијем и да цијелом војском влада једнако одушевљење и увјерење, да мора побједити. Досадањи ратни догађаји нијесу њој дошли изненада, јер су били предвиђени и смисљени, исто као и оно, што има следити.

Овђе је најјесту, да једну речемо и поштованоме „Обзору“ на његов чланак „Борба око Црне Горе“. У данашњијем приликама нас нечуде никакве мисли, ма колико бесмислене или пакосне биле. Но од људи, које „Обзор“ представља, неби смо се надали, да ће тако лакомо дохватити се лакшијех гласова са ббјишта црногорског, да само изрече своју жељу, да се народ под Турском нема више ничему надати ни од Србије ни од Црне Горе, него да му је једини спас у Хрватској долазећи под Аустро-Угарску. За љубав те жеље, „Обзор“ гледа већ и Цетиње „пред ногама Његова Султанског Величанства“, а шиље г. Родича, да спасава Црну Гору.

Нека буде „Обзор“ увјерен, да Аустрија и Црна Гора другачије схваћају своје данашње пријатељске односије, него он, па и ако се „Обзор“ одриче досадањег „заноса“, и хоће да хладно и озбиљно мисли, да су му мисли неосноване и да их неће виђети испуњене ни онда, кад би Цетиње збиља пало пред ноге Његова Султанског Величанства, ако низашто друго, а он за то не, што се то велико питање неће никако рјешавати у редакцији поштованог „Обзора“.

Ми ћемо се на сваки начин повратити на овај предмет.

Италијански лист «Ил Мовименто» дошло је ових дана један чланак из пера његова уредника под насловом «**Црна Гора и туркофилске депеше»**, који опште открива ништавило неких туркољубивих гласила, но што би смо ми могли извијети га нашој читалачкој публици. Он се руга размршеном сплетиву оних најамника, који су пошли да заслуде потоњу грку пилулу «бољесоме човјеку», и одиста има разлог, јер је ругло најбоља награда за оне, који хоће да увјере свијет о нечему што и сами не вјерују, само да би за тренут задовољили своје патроне.

Тек пустимо ваљаного д-ра Гали, нека сам говори.

«Ми смо у 21-ом Јуну и неки Талијански листови, који себи дају славу неке депеше из Беча, говоре овако: «Влада је Црногорска јавила консулима у Дубровнику, да ће растројена црногорска војска тешко уздржати непријатеља, да већ до Цетиња. Но зна се, ће је Квез Никола. Аустрија преговара с Портом да предупреди окупацију Црне Горе.»

То бјеше предвиђење катастрофе! Лијепо! Кад ал дан за тим «Тажмс» потврђујући наше вијести, говораше: «Побједа, што ју одржаше Црногорци, од велико га је значаја. Турци под Али-Сајибом, савршено разбијени, напуштаху између Малата и Висоцие своје оружје, своје заставе и мноштво муниције и тајина. У историји бојева турско-црногорских, не бјеше забиљежена таква побједа. Само су топови са околиних кула сачували турску војску од савршене погибје. Међутим је војска Сулејманова још улетена у најжешћи бој...»

Дође 24. Јуни. Они исти листови, што примају оне извјесне депеше из Беча, оне исте што поцјевају онијема из Цариграда, настављају: «Војска је Црногорска савршено разбијена, Квез и Квигиња налага се у Котору, и отуд су телеграфали у Италију, да нађу тамо утешишта.» Катастрофа је обављена!

Истога дана јавља наша депеша, да тај забубњени, растурени, бјежећи народ, на против за цијелу неђељу дана већ јаросно бије бој на лијевој обали ријеке Зете, у положају сличноме, што га заузеле Млетачи с ону страну ријеке против свога непријатеља, који шнаше да наерне на нашу страну.

Јуче, не прије но јуче још, причаху телеграма поменутих листов у есуну с онијема из Цариграда, како побједоносни Турци иду већ на Цетиње.

То бјеше испуњена катастрофа!

А данас јавља наш званични телеграм, да су Црногорци девет пуних дана сузбијали Сулејман-пашу, пролазећег од Никшића у Спуж, да су му потрли 6000 људи*) и принудили га повући се из Спужа у Подгорицу. А Квез Црногорски да је прегледао своју војску или боље рећи, његове војне садруге, хвалиху њихову ваљаност и одушевљавао их на нове бојеве.

Ах! Ако су ови наши телеграми лажни, а ови из Цариграда и од неких талијанских листов истинити, онда се не премјено збивају чудеса. Ако је истина да су Црногорци разбијени, и да њихов Квез из Котора тражи помоћи, проси за утешиште, онда морамо узети, да су се на пољу бјелогављиком, на лијевој обали Зете бориле њихове сијенке; и довољне бјеху сијенке од јунака да збуне, застраше и побједу Турке!

Лако је увијети, да онај Квез, који већ двије неђеље од кад веле да бјежи, још није стигао ни у Италију ни у Аустрију; и да она војска аустријска, која је још прије двије неђеље имала ући у Црногору, још се није макла. Али то не чини ништа! Велицији се допадале вијести «Црногору расперану» а Турке на Цетињу, како «свете своју грозну поубијану браћу» — а у Цариграду се већ тражаше и намјесник за побједну Црну Гору!

Берајте Турци и туркуше, док ви је на вријеме; лудежи и јатаци пљескајте у руке и трубите побједи, али пљескајте што прије!

А што је у ствари? Ево на чисто: Али-Сајиб, пошав с југа, а на име из Спужа, шнаше се састати са Сулејманом, који силжаше са сјевера а на име из Никшића. Дана 21. Јуна, Божо Петровић похера Али-Сајибом и принуду га да се врене. Сулејману небијаше намјешена та срећа, немогаше се више вратити: Њега примораше соколови црногерски под управом Квеза Николе, да иде напријед, да би га што боље могли побати.

Пређе кроз Црну Гору, да што прије изађе из ње; да се с побједним Али-Сајибом повуче у Подгорицу, док је њихов другар на истоку стајао побједен у Васојевићима. Три побједена друга покушаваху

нову офензиву. Али Црна Гора задоби голе-ме користе: прикупи своју пођељену снагу, неможе више бити нападнута са три стране; нема ни једнога Турчина више на своме земљишту.

Чудноват призор! Ова мала кнежевина, са нешто мало више народа но што га је у нашим Млетцима, која са својом војском скупа са окупним племенима располаже само са петнајест тисућа бораца, не даваше за више вјекова Цариграду мира, а сад стоји спремна да подише пронает Турцима.

Она бјеше, која је прије три године, за рећи право, створила устанак у Херцеговини; она, која га је подржавала, која даде прилике родољубивим славенским одборима, да приволу Русију на рат; она која је предупредила пагубни и недостојни мир, она, која је изазвала Турску и подметнула своју главу везиној снази, док Русија није прешла Дунаво.

Цијел је постигнута. На ипак се Црна Гора одмара...

Није могуће, да над овим пи-јемонтом славенским незасвијетли звијезда, налик на нашу у Италији, јер из братске крви плоди се ваада побједа а права народа не заста-рају, као и вјечна правда.

Опроштај погинулим јунацима, а слава живијема!

Јесу циновски ероји!

Овако је одушевљење згријевало перо нашег брата Талијана; и ми радо вјерујемо да је то одушевљење потекло из зобне за нашу тако свакико нападнута самосталност. Таквим осјећајима може се дичити сваки прави пријатељ, народне слободе!

Шта ће за овим рећи туркољубиве тиче злослутнице? Јамачно ће за часак замучати, и тај часак хоћемо ми да употребимо да им речемо: Само они који шућу напоре сачовјека за своје ослобођење, кадри су и своју властиту слободу да љубе.

Ратне вијести.

Са црногорско-турског бојишта немамо овога пута ништа новог јавити. Турци проћерани са црногорски граница и болујући од великих удараца, које у послједњим бојевима претрпише, чаме у дефензиви већ 12 дана, без да о себи дају икаква знања. Сулејманова и Алисајибова војска сматрајући се неспособном за наставак даљег нападања на Црну Гору, узмачујући у Подгорицу, збили су се око ове. Какво кретање до данас није опаже-но. Међутим наставља се код нас припрема за предстојећу борбу, без обзира на то што многи држи, да се Турци без изазивања несајну у исту упуштати. Судећи по томе, што Турци Подгорицу утврђују, би рекао да се и ту несматрају довољно јаки-ма и сигурни.

Ужасна је погибија и забуна морала Турке обузети за вријеме њихова пробијања кроз Брда, кад нијесу имали времена да своје рањене понесе са собом. Десети дан после бојева налазили су наши сељаци изнемоглих и умирућих Турака по кршевима на бојишту.

Мехмед-Али-пашина војска, по најновијем извјештајима очистила је сву околицу Васојевића, те се је оставивши посаде у Колашину и Беранима, повукла у нутарност старе Србије. Од свјех турских војска ова је најгрђе пострадала, особито јадни башибозук, кога су се остаци сасвим разбежали и својем кућама утекли.

Са руског бојишта стигле су нам те вијести, да средиште руске војске непрестано продире у Бугарску. Из Бука-решта јављају, да је уста веће заузела и Трново, стару престоницу бугарских царева и краљева. Трново броји 15.000 становника и лежи на сјеверном подно-жију балканских гора. Исто тако успјеш-но напредују Руси и у Азији.

При долазку цара Александра у Пло-јеште дочека га бугарска депутација коју је предводио бугарски Митрополит, који цара поздравил следећом адресом:

Велеможни царе и господару! Ми који смо нашу милу отачбину оставити морали, кључико пред ногама Ваш. Цар. Велич.; у страниј земљи морали смо се населити, да од ропства турског избегнемо. Стара је вјера у бугарском народу да ће они од руских царева, његовијех пријатеља и једногјераца, једном од турског ропства ослобођени бити.

Ми смо тако сретни у свијетло лице Ваш. Цар. Вел. гледати; пред ногама Ваш. Цар. Вел. израдујемо дубоко благодарност цијелог нашег народа, у тврдој вјери добром изласку подузетој светој ствари.

Ми изричемо љубав наше бугарске браће и надежду, коју смо од наших

праотаца наследили, да је руски народ позван нас од турског ропства осло-бодити».

Као одговор на питање, на којој су страни симпатије берлинског становништва у овом руско-турском рату, најбољи су докази сабирања за његовање руских рањеника. Већ је отишао један санитетски влак на темељу женевске конвенције под водством руског посланичког савјетника грофа Краца. Особито се показала ари-стократија а прилично и грађанство. И за Турке хоће да се милостиња купи; но међу тим се није могао до данас ни одбор за примање склопити.

У Крагујевцу отворена је у утор-ник 21. ов. м. народна скупштина. Значајну престону бесједу саопштавамо на другом мјесту у телеграфском изводу.

О стању ствари у Добручи до-носи «П. К.» овај допис:

Преласком Дунава између Брајиле и Галца те у околини Хирзове, постадоше Руси једини махом господари Добруче. 9. овога стајаху они са једном дивизијом код Исмајил-Килије, са једним гого-вијем кором код Галца и Брајиле и најпосле са једном дивизијом код Хир-зове, и по том располажу они на овој страни са 60—70.000 људи.

Један други кор, кога одредјелење незна осим руског војсковођења нико други, кренуо је из нутарње Русије. Ако околности буду захтијевале, да се овај кор упуту на доњи Дунав, то ће руска војена снага на овом крају порастати до 100.000 људи; то је сила, којој ће Турци на овој страни једва истовјетну супрот ставити.

Турци имаћаху у Добручи око 15.000 људи, од којих велики дио бијаше смјеш-тен у утврђеним мјестима и положајима на Дунаву, дочим остало стајаше у резер-ви око Бабадага. Турска главна снага налази се у тврђавама Рущуку, Сили-стрији Шумли и Варни и на простору ограниченом међу овим тврђавама (тако званом тврђавском четворкуту). Но од трупа уредоточенијех овје, једва да ће се што моћи проти Добручи употребити, јер је прелазак руске главне снаге обављен већ на другим мјестима те је главну турску снагу на себе привукла, — ако т. ј. Турци уопште и налазе пробитачни, да се са непријатељем у отворену пољу огледају.

Војено кретање у Аустро-Угарској. «П. К.» од 23. Јунија изјављује у име тамошње владе слиједеће: «У очиглед разлијех у последње дане прошеп-нијех јављања о закљученим војеним мјерама од стране Аустро-Угарске морамо, позивљући се на опетовано изра-жење дотичне изјаве, поново на то опо-менути, да ц. к. влада неможе примити никакве одговорности за саопштења било кога листа, са измимком онијех од «Ви-нер Абендпост» и од нашега ли-ста («Пол. Кор.») напосе означенијех јав-љања».

А што се тиче истините ствари у овиме колајућим јављањима, то можемо одлучно устврдити, да се ц. кр. влада не може никакво уклонити од над-лежне јој дужности, да све могуће случајности најозбиљније узме на око, да монархију сачува од сва-кога квара, но да с друге стране по-гледом могућнијех војенијех мјера до ово-га часа у никојем правцу непредлеже никакве извјесне одлуке.

Из ове изјаве може се најбоље ви-јети природа неутралности ове државе.

Пољаци долазе к себи. Отом пи-шу «П. К.» из Варшаве: Мало по мало обавља се у расположењу Пољака врло чудан окрет. Још од неког времена мога-ше се константовати озбиљан напредак у развоју здрављех и разумнијех идеја међу полскијем друштвенијем круговима; данас је овај напредак неоспорив, да рукопита-тељан. Велики политички догађаји, умје-сто да као отприје дјествују на моћ утвр-рава и да у главама Пољака произвађају вријење, побуђују их свога пута на озбиљ-на разматрања. У полскијем круговима пресуђују са великом бистроћом јевро-пејско и нарочито полско стање ства-ри. Оучињеним у прошлости погрешкама праве се рачуни као и о посеваматној бес-корисности непромисљенијех покрета. Нај-брижљивије се је чувало од илузја у по-гледу на могућност каквијех промјена, које би могле бити произведене вањскијем догађајима. Мутикуће, што их је амо по-слала Инглешка, да проучавају земљиште, нијесу се мало изненадили, да ће тако ми-

рну наћи земљу, која је развикала као немирна и свагда за устанак спремна. Вијест о оружану пољске легије у Тур-ској, изазвала је овје општу зловољу, а то би се исто догодило, кад би се поку-шало, да се Пољаци још побуде, да мо-рално или материјално ступе у заједницу са непријатељима Русије. Адреса, што је овје потписана, на познате ријечи Цара Александра у Москви, јест, ма што се о том иначе противна говорило, била оз-биљно дело и вијерни одјек чврсте воље ове земље, да се држи правилно и лојал-но. Оттад су небројени добровољни дарови свакога вида на корист руских рањени-ка узели карактер правих знакова, да ће се утишати старо непријатељство које уступа мјесто честитоме измирењу. Врло би се човјек морао преварити, кад се неби то очекивање испунило, да ће садашњем рату бити посљедицом озбиљно и трајно зближење између обадвајух по несрећи тако дуго растављенијех народа. Исто тако с друге стране није могуће, да руска вла-да неће рачунати са овим искренијем држањем Пољака.

ЦЕТИЊЕ, 23. Јунија: У прошли

петак прослављен је дан рођења сви-јетлога Нашљедника. У очи светковине бјеше град осветљен, а сјутра дан одслужио је г. Митрополит са укупнијем свештенством легурђију у присуству свијетле породице. Множина присутнијех земаљскијех и вањскијех званичника при-суствоваху скупа с грађанством том свечаном акту. Послије литурђије при-мао је Нашљедник са свијетлом Квиги-њом честитке. Светковина се доврши са свечанијем обједом, при којем је г. Мит-рополит наздравно младоме Насљед-нику а овај своје Свијетломе оцу и побједи његова оружја.

Радујемо се, што овом приликом можемо саопштити, да је наш Свијетли Квезевски Насљедник, Данило срет-но и здраво наступљеном седмом годи-ном отпочео с науком, на радост на-шега цијелога народа и Свијетлијех Ро-дитеља.

За руководиоца при васпитању Цетове Квезевске Свијетлости имено-ван је наш познати и код јасног двора већ одавна многуоужавени српски књаж-евник Др. Милан Јовановић.

Да Бог благосови овај први корак нашега љубљенога Насљедника у свети храм знања и наука и да му помогне, да из њега сретно изађе, оборужан и урешен величанственијем способностима за предстојеће узвишене али и тешке задатке живота Његова.

У Суботу је приспιο на Цетиње г. Др. Лазо Костић и пошао одмах у главни стан, ће ће стајати као дописник некијех знатнијех њемаккијех новина.

Познати пријатељ нашега наро-дног ослобођења Дука Вивалди Пасква, негдашњи побочник Ђен. Гарибалда који се је у херцеговачком устанку а за тим у црногорској војни од прошле године налазио присутан скоро на сваком знатном бојишту нашем, приспιο је јуче на Цетиње у намјери да се изнова придружи нашој јуначкој војсци, у којој је стекао и лич-нијем врлинама и јунаштом својем го-лемо поштовање.

Наши рањеници, који су са цр-ногорско-турског бојишта кроз Рисан про-лазили, немогу се доста да нахвале бра-цкијем и човјекољубивим дочеком и ус-лугама, којима их тамошња браћа преду-сретоме. Особитом признатељности споми-њу тамошњи «одбор за потпомагање сиротиње» а нарочито г. г. Илију Ра-довића, Риста Суботића, те војн. лекара, д-ра. Вернера.

И с наше им стране особита захва-ла и признање за ова брацка и човјеко-љубива дјела.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

КНИН, 21. Јунија: Прошасте седми-це усташке чете имале крвавијех бојева са Турцима, Турци су проћерани из сво-нијех утврђења а усташе спалише Раки-тово, Језерца, доњу Саницу, између Ко-јака и Мајдана. Заробилих доста пљива-цбане и оружја, изгубе 20 мртвијех и 30 рањенијех; губитци турски огромни. Очекује се нови сукоб.

У државној штампарији.